

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jan Č e r n í č e k: *Hudba Zdeňka Lišky k filmu Marketa Lazarová.*

(diplomová práce, Ústav hudební vědy FF UK, Praha 2008)

Psát oponentský posudek na diplomovou práci Jana Černíčka o hudbě Zdeňka Lišky k filmu Marketa Lazarová je zvláštním způsobem obtížný úkol. Ono k té práci totiž není příliš co dodat a nejsem si jist, zda jsem někdy četl lepší a k materiálu citlivější analýzu filmové hudby. K analytickému výkonu se autor dlouho nadechuje akademicky povinnými pasážemi o světové i domácí literatuře na téma filmové hudby a základními informacemi o Františku Vlácilovi i Zdeňku Liškovi. (Jaká to hrůza, že s nejvýznamnějším českým filmovým skladatelem byl pořízen toliko jeden jediný rozhovor!) Všechny tyto přípravné pasáže svědčí o neobyčejně svědomitém přístupu k informačním zdrojům, a to jak co do jejich shromáždění, tak jejich vytěžení. V analytické části práce pak bohatě zúročil zejména primární prameny – jednak Liškovu partituru k MARKETĚ LAZAROVÉ a jednak Vlácilovu pozůstalost uloženou v Národním filmovém archivu. Konfrontace zvukové stopy filmu s partiturou přinesla zajímavá překvapení, která autor náležitě docenil a poukázal na dosavadní chybné představy a předpoklady. Třebaže je jeho pozornost zacílena na jediný film, vnímá jej v kontextu dalších několika titulů jednak Liškova díla (VYNÁLEZ ZKÁZY, ĎÁBLOVA PAST) a jednak díla Vlácilova (vedle ĎÁBLOVY PASTI ještě ADELHEID). Z této konfrontace vyvozuje tvůrčí strategie uplatněné v MARKETĚ LAZAROVÉ, ale vnímá je i jako projev formování Liškova skladatelského stylu, který přesahuje rámec jednoho díla.

Na celé práci jsem velmi ocenil její věcnost, konkrétnost a něco, co bych nazval přesnost myšlení. Autor se nikdy neskrývá za jazyk, není-li si něčím úplně jist. Nejistoty či hypotézy přímo pojmenuje. Neomezuje se jen na reflexi vlastní hudební stopy, ale pracuje s celkovou zvukovostí filmu, s ruchy, hluky, promluvami i s absencí hudby. Nečiní mu vůbec žádný problém propojit hudební analýzu filmu s analýzou dramaturgickou ve smyslu celkové výstavby filmu a činí tak způsobem zcela profesionálním a analyticky vyspělým. Zároveň do celého uchopení analyzovaného díla prosakuje i vnímání produkční historie filmu a s ní ohledy ryze praktické, čímž – možná bezděky – koresponduje jeho přístup se současnými trendy v pohledu na filmové dílo, jak je reprezentuje tzv. nová filmová historie. Z celé práce mimochodem vůbec není poznat, že ji napsal autor, který nemá filmologické vzdělání.

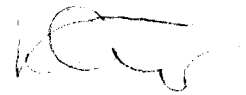
V tomto smyslu bych měl připomínku jen jedinou – pojmy vnitroobrazová a mimoobrazová hudba ustoupily přesnějším termínům hudba diegetická a nediegetická.

Po formální stránce má Černíčková práce vše, co mít má, a to v míře až hyperkorektní. Po stránce jazykové je text napsán až s udivující vyjdařovací obratností, přičemž formulace jsou vždy věcné a přesné.

Diplomovou práci Jana Černíčka považuji za velmi významný badatelský přínos jak pro dějiny české hudby, tak pro dějiny českého filmu. Je to sice jen dílčí sonda, ale zpracovaná tak kvalitně a kompetentně, že jsem celou dobu přemýšlel, jak ji dál zužitkovat, do jakých tematických oblastí s její pomocí expandovat. Autor sám v závěru předkládá vizi srovnávací analýzy všech tří Vláčilových a Liškových historických filmů – *ĎÁBLOVY PASTI*, *MARKETY LAZAROVÉ* a *ÚDOLÍ VČEL*. Ale myslím, že si s touto analýzou můžeme troufnout na víc. Že bychom nad tímto filmem mohli uchopit problém filmové hudby jako součást problému konstrukce fikčního světa (tvůrčí perspektiva) a jeho pravdivostního hodnocení (perspektiva divácká). Materiálu teď k tomu máme bohatě.

Diplomovou práci Jana Černíčka doporučuji k obhajobě a navrhuji ocenit ji známkou *výborně*.

V Praze 16. 9. 2008

Doc. PhDr. Ivan Klimeš